

QUẢN TRỊ KINH DOANH – MỘT NGÀNH NGHỀ HẤP DẪN ?

TS. Nguyễn Đình Quế

Khái niệm chung về kinh doanh và Quản Trị kinh doanh :

Kinh doanh là một ngành kinh tế quan trọng nhằm nghiên cứu và thực hiện việc đáp ứng tốt nhu cầu của xã hội và người tiêu dùng.

Cũng có quan niệm quá đơn giản : Kinh doanh chỉ là hoạt động kiếm lời.

Định nghĩa trên không phải là không đúng, vì kinh doanh là phải có lãi , nếu không có lời thì không phải là kinh doanh. Tuy nhiên, cần hiểu rõ việc kiếm lời ở đây có tổ chức có tính toán theo khoa học, hệ thống, trình tự ... để phần lời kiếm được do hoạt động kinh doanh vừa được bền vững , lâu dài, vừa phù hợp với lợi ích của người kinh doanh nhưng cũng phải hài hòa với lợi ích của xã hội, của người tiêu dùng.

Để đạt được sự phù hợp, hài hòa và lâu bền kể trên, nhà kinh doanh cần phải nghiên cứu, suy tính là chính sự học tập, nghiên cứu, suy tính đó đã liên quan đến hoạt động quản trị kinh doanh. Như vậy khoa học quản trị kinh doanh (Business administration science) là khoa học nhằm nghiên cứu tổ chức, quản lý hoạt động, kinh doanh để đạt được mục tiêu, hiệu quả với ý niệm hài hoà lợi ích và lâu bền phát triển nói trên.

Qua ý niệm nói trên, Kinh Doanh và Quản trị Kinh Doanh là những hoạt động kinh tế quá cần thiết cho cuộc sống con người, là một ngành quan trọng của hệ thống hoạt động kinh tế Quốc gia , thể hiện ở các mặt dưới đây :

1. Kinh doanh làm cho dịch vụ hàng hoá lưu chuyển từ nơi sản xuất đến tay người tiêu dùng, tức là làm cho dịch vụ hàng hoá được lưu thông, cung cầu được điều hoà , trung bình trong xã hội.
Nếu không có hoạt động kinh doanh tốt, có thể dẫn đến tình trạng ách tắc, người tiêu dùng cần hàng hoá , dịch vụ không kiếm được nơi để mua, trong khi đó người sản xuất phải đổ bỏ hàng đi hoặc bán rẻ mạt do không kiếm được người để bán.
2. Kinh doanh ngoài ý nghĩa hàng hoá lưu thông hay buôn bán kể trên còn có ý nghĩa nghiên cứu để tổ chức sản xuất, chế biến sản phẩm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội văn minh , phát triển. Do vậy nhà Kinh doanh và Quản trị kinh doanh phải có kiến thức và kỹ năng để nghiên cứu và thực hiện việc sản xuất các mặt hàng với mẫu mã , chất lượng ngày càng tốt hơn.
3. Hoạt động kinh doanh còn bao gồm cả việc tổ chức để cung ứng những dịch vụ đem lại sự tiện nghi, thích thú cho mọi người.

Xin lưu ý thêm rằng : nhà kinh doanh và quản trị kinh doanh giỏi thời nay có một sức mạnh và ảnh hưởng lớn trong xã hội ; thí dụ như thời gian gần đây tại Mỹ : một lời công bố của một nhà quản trị kinh doanh uy tín nói rằng giá cổ phiếu tại NYSE (Neu York Stock Exchange) vượt quá xa với thực lực của Công ty Thế là thị trường chứng khoán tụt dốc một cách thê thảm lôi kéo cả nền kinh ế Mỹ biến động mạnh.

Quản trị kinh doanh : một ngành nghề hấp dẫn ?

Tại nhiều nước trên thế giới và cả tại đất nước Việt Nam chúng ta hiện nay, số sinh viên Đại học theo học ngành quản trị kinh doanh khá đông đảo . Tại sao vậy ?

1. Học Quản trị kinh doanh, sau khi ra trường có thể đảm nhiệm được nhiều công việc, thành thạo nhiều mặt của một công việc, hầu như có khả năng giải quyết trọn vẹn , toàn diện vấn đề được đưa ra. Trong khi đó chương trình học quản trị kinh doanh bao gồm nhiều môn học thể hiện một khối lượng kiến thức đa năng.
 - Cụ thể các công việc mà 1 người tốt nghiệp ngành quản trị kinh doanh có thể phụ trách: Quản lý văn phòng, Tổ chức cơ cấu, Quản trị nhân sự , Quản lý khách hàng, Tiếp thị, Phụ trách kế toán, Thủ quỹ, quản lý tài chính, Thực hiện các nghiệp vụ

- ngoại thương, tiền tệ, ngân hàng, Thị trường chứng khoán, thực hành tin học, Ngoại ngữ giao tiếp kinh doanh....
- Nhiều anh chị em ngành quản trị kinh doanh sau khi ra trường không lâu đã nhanh chóng đảm nhiệm các chức vụ quan trọng tại các cơ quan nhà nước hoặc các tổ chức kinh tế như trưởng phó phòng, trưởng phó giám đốc công ty, xí nghiệp, chuyên viên tư vấn, huấn luyện chuyên viên chuyên ngành (nhân sự, tài chính, tiếp thị...) cho các địa phương.
 - Một số anh em ra trường thực hiện ngay những ý tưởng khởi nghiệp hay phương án kinh doanh mà anh em đã ấp ủ xây dựng trong thời gian học. Phần lớn số anh chị em này thành công và làm giàu nhanh chóng(phi thương bất phú).
2. Kinh doanh và quản trị kinh doanh là một ngành nghề có điều kiện thuận lợi để đóng góp đáng kể cho xã hội:
- Khi hoạt động kinh doanh phát triển: đương nhiên góp phần gây tạo phần vinh cho xã hội: hàng hóa tiêu dùng phong phú, thúc đẩy dây chuyền nhiều ngành nghề khác cùng phát triển(backward linkages và forewardlinkages), tạo công ăn việc làm cho nhiều người, đóng thuế vào ngân sách nhà nước.
 - Có điều kiện tham gia thúc đẩy các phong trào văn hóa, văn nghệ, thể thao trong nước, quốc tế, tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện làm bớt đau khổ đói nghèo: giúp các trẻ em mồ côi, người tàn tật, bệnh hiểm nghèo, xây dựng nhà tình nghĩa tình thương ...
3. Hoạt động kinh doanh và quản trị kinh doanh có tầm quan trọng trong giao thương và quan hệ quốc tế.
Các vị lãnh đạo quốc gia khi đi công cán nước ngoài thường dẫn theo một đoàn các nhà kinh doanh để tạo cơ hội quan hệ hợp tác.
Lãnh đạo nước ngoài như tổng thống Mỹ Bill Clinton đến thăm Việt Nam dẫn theo 1 đoàn doanh nhân các ngành trên 100 Công ty; Tổng thống Indonesia, bà Megawati đến thăm Việt Nam cũng có đoàn người hộ tống đông đảo...
Các vị lãnh đạo Việt Nam sang Mỹ 2 năm vừa qua cũng dẫn theo 1 đoàn doanh gia VN: kết quả nhiều doanh nghiệp Việt Nam đã có điều kiện quan hệ trực tiếp và ký kết nhiều hợp đồng buôn bán trao đổi hàng hóa với khối lượng lớn về hàng may mặc, giày da, hàng thủ sắn(cá BASA, tôm...), cà phê Trung Nguyên...
Nhìn chung nhiều nước trên thế giới trở thành cường quốc về kinh tế đều do có nhiều nhà quản trị kinh doanh giỏi.
4. Ngành quản trị kinh doanh là một ngành tuy còn non trẻ: khoa học quản trị kinh doanh mới chính thức được nhìn nhận vài chục năm nay, nhưng lại phát triển quá nhanh chóng, trở thành ngành khoa học phong phú và toàn diện. Do đó nhiều anh, chị em học xong cử nhân QTKD có thể học tiếp các chương trình sau Đại Học để lấy các văn bằng Thạc Sĩ QTKD (Master of Business Administration) và Tiến Sĩ QTKD PhD of business administration).

Kết luận chung:

Ngành QTKD là một ngành khá hấp dẫn : có thể đảm nhiệm nhiều công việc, chức vụ trong một ngành doanh nghiệp hoặc một tổ chức Kinh tế xã hội... đồng thời gầy dựng sự nghiệp bản thân và làm giàu nhanh chóng.

Cũng cần lưu ý rằng quan niệm mới về sự " giàu có" cũng đã khác hẳn. Thời xa xưa khi thấy một người giàu có người ta liên tưởng do bóc lột kẻ khác mà trở nên giàu có, do gian lận bịp bợm mà trở thành người giàu, ngược lại khi nhìn thấy một người nghèo người ta cho rằng đó là người thanh bạch trong sạch. Ngày nay, sống trong chế độ độc lập, dân chủ, pháp quyền... không thể thực hiện mưu đồ bóc lột người khác, hệ thống an ninh, pháp luật... cũng không cho phép để gian lận bịp bợm.

Ngày nay thấy một người ta tấm tắc khen phục : người đó hẳn phải có tài, có năng lực đặc biệt. Nhà nước ngày nay cũng khuyến khích mọi nỗ lực chính đáng để làm giàu, vì dân có giàu thì nước mới mạnh. Tất nhiên với xu thế trên thời gian tới, thấy một người lấm tươm đói rách, một phần người ta thương hại, nhưng mặt khác người ta lại đặt câu hỏi: hay là do không siêng năng làm việc, không chịu học hỏi, không biết phấn đấu vươn lên?.

Tiến sĩ Nguyễn Đình Quế
Trưởng khoa Quản trị - Kinh doanh